

[Jørgen Jørgensen (Ullerup).]

somme valuta til de varer, vi allerhelst ville købe. Men man har ret til at sige, at situationen i dag ville have været så langt værre, om regeringen og rigsdagen havde lagt hænderne i skødet og simpelthen havde opgivet at finde midler, fordi det ikke ville være muligt på een gang at gøre dem populære og effektive.

Når indeværende års forudsete valutaunderskud ikke desto mindre må karakteriseres som mere alvorligt end det valutaunderskud, som dannede den sørgelige afslutning på regnskabet over sidste års udenrigshandel, skyldes det jo den omstændighed, som vi alle kender fra det daglige liv, at efterhånden som ens gæld stiger, bliver det sværere at stifte ny gæld, og gælden bliver tungere at bære. Det er lettere at opnå de første 100 kr.s kredit hos sin købmand end de næste, skønt beløbet dog er det samme. Og hvad der gælder i det daglige liv, gælder i ikke mindre grad vort lands forhold til udlandet. Allerede ved årsskiftet var den såkaldte guldfrie kreditkvota i den europæiske betalingsunion opbrugt, og finansieringen af årets valutaunderskud vil, om vi ikke opnår en ekstra gældfri kreditkvota i lighed med, hvad man i sin tid indrømmede Norge og Holland, betyde, at vi skal præstere dollarindbetalinger til et samlet beløb af 100 mill. kr. — danske kroner —, hvilket omtrent repræsenterer den yderste grænse for vore økonomiske muligheder. Vi skulle jo nødig — i vort i sandhed ikke fattige land — arbejde os ind i en likviditetskrise, der placerer os sideordnet med det Tyskland, der i dag er sat under administration af fremmede.

Nu skal vi naturligvis ikke vandre fra den ene grøft over i den anden. Fra at sætte kikkerten for det blinde øje og til at tage sorgerne på forskud er der et langt og urimeligt skridt. På den anden side hører det til denne rigsdagssamlings betydeligste resultater, at der nu — og jeg tror at turde sige, at det gælder så godt som alle partier, i hvert fald alle de partier, der deltager i arbejdet — er en klar erkendelse af det nødvendige i ikke at lægge skjul på vanskelighederne, men tværtimod fremholde dem, således som det ærede medlem hr. Hans Hedtoft meget stærkt gjorde det forleden dag under debatten om den udenrigspolitiske og forsvarspolitiske situation.

Situationen er da — som den højtærede finansminister forleden udtrykte det — ikke uden lyspunkter. Priserne er som nævnt ved at stabiliseres; vi kan muligvis opnå yder-

ligere fordele i betalingsunionen, og i den engelske presse vokser forståelsen — desværre kun i pressen, tilsyneladende i alt fald — for de danske priskrav og det urimelige i bytteforholdets forringelse. Alt dette kan, gjort op i kroner og øre, få en afgørende indflydelse på vort lands økonomiske stilling. På den anden side må vi se den kendsgerning i øjnene, at en ny international prisstigningsbølge kan indtræffe til efteråret, såfremt rustningskonjunkturerne fortsætter, og dette vil — i forbindelse med den stigende mangel på råvarer og en heraf følgende nedgang i eksportindtægterne — kunne gøre det nødvendigt at træffe nye forbrugsbegrænsende foranstaltninger. Der findes nu engang ikke anden udvej, når varemængden formindskes.

For mig at se vil der i en sådan situation eksistere tre midler, som utvivlsomt alle kan drøftes, omend med større eller mindre nytte.

Bortset fra den likviditetsstramning, som er et resultat dels af nationalbankens diskontoforhøjelse og beslutningen om at standse byggelånenes genbelåning, dels af den højtærede boligministers forsigtigere kurs med hensyn til statslånegivningen, og at den private uden statslån bygger langt billigere, og dels af den højtærede handelsministers — synes det mig, måske i modsætning til det ærede medlem hr. H. C. Hansen — særdeles heldige metervareordning, har vi i det sidste halve år fortrinsvis anvendt finanspolitikken som middel til at bekæmpe inflationen.

Finanspolitikken har imidlertid den svaghed, når den opererer over direkte skatter — og tvangsoopsparingen betragtes jo derudover fejlagtigt af befolkningen som sådan —, at dens virkninger er relativt lang tid om at slå igennem; at den påvirker befolkningens arbejdslyst på en såre uheldig måde, og at den uundgåeligt må bygge på de skøvheder, som vort nuværende skattesystem med personlig selvangivet indkomst hviler på. Jeg tror derfor ikke, at vi skal vandre videre over de direkte skatter eller tvangsoopsparing; vi må jo i sidstnævnte tilfælde også huske på, at pengene kan skabe et nyt inflationsproblem, når de skal tilbagebetales, og at vi derfor, såfremt det til den tid bliver nødvendigt, må se os om efter andre midler. De indirekte skatter har den svaghed, at de ofte kun fremkalder en forbrugsomlægning, og så er man lige vidt, hvorimod — som det også har været nævnt her — en almindelige omsætningsafgift på samtlige varer, bortset fra de mest nødvendige,